

4. setkání: Jméno Pána je svaté

Nezneužiješ jména svého Boha, Hospodina – křivá přísaha, sliby

**"Nezneužiješ jména Hospodina, svého Boha. Hospodin nenechá bez trestu toho, kdo by jeho jména zneužíval."
(5 Mojž 5,11)**

Cíl tématu:

- Uvědomit si velikost a moc Božího jména.

(Úcta k Božímu jménu vyjadřuje uctivý postoj, jaký se sluší mít k tajemství samého Boha a k celé posvátné skutečnosti, kterou vyvolává. Smysl pro posvátno je součástí ctivosti zbožnosti.)

- Odhalit různé formy zneužití Boha a jeho jména.

Význam jména:

V semitské mentalitě má jméno větší význam než mu dáváme my. Vyjadřuje podstatu, povahu a výjimečnost osoby.

Když otec dával jméno dítěti, chtěl vyjádřit jeho zvláštní rys, zdůraznit nějakou okolnost jeho narození, předpovědět jeho misi. Během života člověk může obdržet nové jméno, což zdůrazňuje průlom, změnu v jeho životě. (Abram = vysoký otec, x Abraham = otec mnoha národů, Sára = kněžna, Jozue, Jákob = úskočný x Izrael = zápasí Bůh, Šimon = naslouchající x Petr = skála). Když každé jméno ukazuje něco z osobnosti jeho nositele, tím spíš jméno Boha zjevuje, kým je Bůh. Mojžíš prosil Boha, aby mohl uvidět jeho tvář. Místo toho, mu bylo dovoleno poznat jméno. Hospodin skutečně sestoupil v oblaku. Mojžíš tam zůstal s ním stát a vzýval Hospodinovo jméno. Když Hospodin kolem něho přecházel, zavolal: „Hospodin, Hospodin! Bůh plný slitování a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný a věrný...“ (Ex 34, 5-6). Mojžíš konečně zjistil prostřednictvím objevení jména, kdo je Bůh- milosrdenství, trpělivost, laskavost, odpuštění.

Co říká Písmo svaté?

Ex 3,13-15

Avšak Mojžíš Bohu namítl: "Hle, já přijdu k Izraelcům a řeknu jim: Posílá mě k vám Bůh vašich otců. Až se mě však zeptají, jaké je jeho jméno, co jim odpovím?" Bůh řekl Mojžíšovi: "jsem, který jsem." A pokračoval: "Řekni Izraelcům toto: JSEM posílá mě k vám." Bůh dále Mojžíšovi poručil: "Řekni Izraelcům toto: 'Posílá mě k vám Hospodin, Bůh vašich otců, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův.' To je navěky mé jméno, jím si mě budou připomínat od pokolení do pokolení.

V Bibli je užito slova Jahve, český význam slova je *Jsem, který jsem*.

Židé slovo Jahve neužívali, ale opisovali, např. Adonai.

V českém překladu Bible se místo Jahve vyskytuje výraz Hospodin.

V Bibli se můžeme setkat s různým označením Božího jména.

- „Jahve“ – znamená bytí, existenci, věčnost.
- „Elohim“ i „El“ – vyjadřuje Boží nádheru.
- „Adonai“ – vystihuje důstojnost.
- „Szadai“ – všemohoucí.
- „Kadoš“ – svatý, dokonalý.
- „Ab“ – vážený otec, autorita, láska.
- „Melek“ – mocný král, panovník.

KKC: Svátost křtu je udělována „ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého“ (Mt 28,19). Při křtu jméno Pána posvěcuje člověka a křesťan dostává v církvi vlastní jméno. Může to být jméno nějakého světce, to je nějakého učedníka, který žil s příkladnou věrností ke svému Pánu. Patronát světce poskytuje vzor lásky a zajišťuje jeho přímluvu. „Křestní jméno“ může také vyjadřovat nějaké křesťanské tajemství nebo křesťanskou ctnost. „Rodiče, kmotři a farář dbají, aby se nedávalo jméno, které je cizí křesťanskému smýšlení.“

Křesťan začíná svůj den, své modlitby a své práce znamením kříže „ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen“. Pokřtěný člověk zasvěcuje den oslavě Boha a prosí Spasitele o milost, která mu pomáhá jednat v Duchu svatém jako dítě Otce. Znamení kříže nás posiluje v pokušeních a v těžkostech.

Bůh volá každého jménem. Jméno každého člověka je posvátné. Jméno je obraz osoby. Vyžaduje úctu jako znamení důstojnosti toho, kdo je nosí.

U starých Izraelitů se zneužitím jména Hospodinova minily zaklínací praktiky, jaké byly obvyklé u národů kolem nich. Ti se pokoušeli donutit bohy zaklínacími rituály, aby splnili přání lidí. Izraelita měl vědět, že Boha Izraele není třeba zaklínat a uprošovat, protože on sám je vždy pro člověka, je Jahve - Bůh zde přítomný.

Jaký význam má druhé přikázání pro nás dnes? Hřeší proti němu ten, kdo bere jméno Boží nadarmo, kdo kleje, kdo nedodrží daný slib, kdo křivě přísahá. Tak se to učíme v katechismu.

Braní jména Božího, svatých osob a věcí nadarmo děje se často nejen u nevěřících, ale i mezi námi, kteří se považujeme za věřící křesťany; mezi námi, kteří máme jméno Boží oslavovat - viz prosbu Otčenáše: posvěť se jméno tvé.

Jak k tomu mohlo dojít, že lidé tak snadno proti druhému přikázání desatera hřeší? Kdesi v dávné minulosti byl zbožný zvyk vyjadřovat trvalý vztah k Bohu častým zbožným vyslovováním jeho jména. Dnes z toho zbyla bezmyšlenkovitá vycpávka, prázdný zvuk. Co bylo kdysi svědectvím hluboké víry, je dnes bezduchým žvaněním, svědectvím malověrnosti a neúcty k Bohu.

Kdo to se svou vírou chce brát jen trochu doopravdy, ten takhle nemluví.

A co si myslet o člověku, který v neděli už cestou z kostela kleje? Buď tím chce říct: "Lidi, já sice do kostela chodím, ale neberte to vážně, já jsem ve skutečnosti nevěrec." - A to je ošklivé.

Nebo tím vyjadřuje: "Lidi, neberte vážně nic, co říkám. Já plácám, co mi slina na jazyk přinese." A to je ubožácké.

A jaká je má úcta k Božímu jménu a ke jménům svatých?

Nedovolávám se zbytečně Boha a svatých ve své každodenní mluvě?

Zanechme tedy rouhání a braní jména Božího nadarmo a buďme opravdovými KŘEŤANY, kteří jsou nositeli víry, úcty k Bohu a svatým a buďme vzorem svému okolí.

Pak je tu druhá podoba zneužívání jména Božího: lehkomyšlné slibování a nedodržení, křivá přísaha. V horském kázání po nás Pán Ježíš žádá jednoznačně: Ty, křesťane, ty nepřísahaj! Nedělej slavnostní sliby. Tvá řeč ať je ano/ano, ne/ne. Jsi-li věrohodný, pravdivý, pak to stačí.

Všelijaká ta ujišťování: "Na mou čest! Čestné slovo!" - ta jsou známkou, že ten člověk zpravidla lže a ví, že ho lidé mají za lháře; a tak se domáhá, aby mu aspoň tentokrát věřili.

Pak je tu třetí podoba zneužití Božího jména - to když někdo příliš rychle svou vůli vydává za vůli Boží. V každém člověku je jakýsi prapud k porouchivosti. Dělá nám dobře, když druzí musí tancovat, jak my pískáme. A nejen vladaři vyhlašovali své války a zákony ve jménu Božím, i dnešní panovační lidé rádi svou porouchivost podkládají vůli Boží. Ta se ovšem vždy podivuhodně shoduje s tím, co chtějí oni. To je ošklivá podoba braní jména Božího nadarmo ke zneužívání moci. Vždyť Bůh bible, Otec Ježíše Krista, se nestaví na stranu mocných a panujících - diktátorů ve státě či v rodině, ale staví se po boku slabých a utlačovaných. Jak často hřešíme proti druhému přikázání, když se těm nad sebou uctivě klaníme a ty pod sebou panovačně kopeme.

Každý máme nad někým moc, a máme ji používat tak, jak to dělá Bůh: Být věrní i vůči nevěrným. Být laskaví i vůči zlostníkovi. Brát ohled i na bezohledného. Usmívat se i na

zamračeného. Být stále ochoten ke smíru. Tak může jednat mocnější jen v síle moci Boží.

Pro nás lidi se Bůh nazval jménem Jahve, což znamená: Jsem ten, který je tu pro vás. Pro nás lidi přijal Boží Syn jméno Ježíš. A i toto jméno je celá věta: Bůh je pomoc. Ano. Ve jménu Božím, s pomocí Boží, můžeme zvládnout vše, - i smrt.

Proto je dobře každý den i každý významnější čin začínat "ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého."

Vše, co je kolem nás i v nás, má své pojmenování. A mnohá jména mají nejen svůj obsah, ale také vážnost.

Představ si, že nutně potřebuješ nějakou věc. Marně ji sháníš. A tvůj známý, velmi vážený muž, ti doporučí, aby ses obrátil na jeho přítele, který ti může pomoci. A doporučí ti, aby ses odvolal jeho jménem. Pokud tak uděláš, máš naději na dobrý výsledek, protože jméno tvého známého má velikou vážnost.

Pokud budeš jeho jméno brát nadarmo, ztratíš nejen dobrého známého, ale ztratíš důvěru všech, protože poznají, že vážností jména pohrdáš.

Přestáváš si vážit toho, kdo za jménem stojí. Pohrdáš nejen jménem, ale i tím, koho jméno reprezentuje.

Brát jméno Ježíše, jméno Boha, jména svatých zbytečně, vede k pohrdání těmi, kteří stojí za nimi. Naučíme-li se vážit si jmen nejcennějších, budeme to ovládat i v běžném životě, v manželství.

Jak důležité je jméno, vidíme například v soudní praxi, kde se nejzávažnější prohlášení konají buď jménem zákona nebo jménem republiky. Kdybychom jménem zákona nebo republiky dělali deset věci za den, pohrdali bychom zákonem i společností. To si zákony ani společnost nenechají líbit a povedou nás k odpovědnosti.

Ani Bůh nebude jednat jinak, když jeho jméno budeme vláčet bez úcty.

Naučme se vážit si jmen a slov. A tím i hodnot a lidí, které představují. Užíváme-li jmen zbytečně a silných slov nadmíru, přestanou nám věřit lidé kolem nás. Naučíme-li se to v Boží škole, budeme to umět i v běžném životě.

Myšlenka na zapamatování:

Nezneužívej jména Hospodinova!

Nemusíme dlouhým modlením Boha donucovat, aby nám pomohl.

Máme svým dobrým životem Boha oslavovat.